

ΘΕΟΔΩΡΑ

(Τὸ τελευταῖον ἀνέκδοτον διήγημα τῆς Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου)

ΛΩΘΕΙ καὶ τραγουδεῖ ἡ Θεοδώρα, ἡ πεντάμορφη τοῦ Βυζαντίου χορεύτρια· τραγουδεῖ καὶ κλώθει.

Γύρω της ὅλα ταπεινά καὶ φτωχά, καὶ ἡ ἴδια μ' ἓνα σεμνὸν ῥάσο τυλιγμένη, δυὸ δρόμους βλέπει ἀντίκρου τῆς ἀνοικτούς: Ὁ ἓνας ὁδηγεῖ στὸ μοναστήρι καὶ τὸν βλέπει συλλογισμένη καὶ μὲ ἐμπιστοσύνη· ὁ ἄλλος... ὁδηγεῖ... ποῦ; κλείει τὰ μάτια της, ἢ γιὰ νὰ μὴν τὸν βλέπῃ, ἢ γιὰ νὰ κρύψῃ τὴν ἀστραπὴν ποῦ τὸν φωτίζει.

Ἡ γερὰ γιαιγιά της λέγει τὸ παραμῦθι καὶ τὰ παιδάκια τῆς Κομιτᾶς τ' ἀκοῦν μὲ ὁλάνοικτα αὐτιά καὶ μάτια. Ἡ Κομιτᾶ καὶ ἡ Ἀναστασία, ἀδελφαὶ τῆς Θεοδώρας, ἀκοῦν κ' ἐκεῖναις τὸ παραμῦθι:

«Μιά φορὰ κ' ἓναν καιρὸ ἦταν τρεῖς ἀδελφαῖς — καλὴ ὥρα σὰν κ' ἔσᾳς καὶ δὲν ἦταν ὡμορφότεραῖς σας — καὶ κάθε βράδν νυχτέρευαν. Βασιλικὴ διαταγὴ — γιὰ τῆς φωτιαῖς ποῦ πλήθαιναν — ἔλεγε: νὰ μὴν καῖνε τὴ νύχτα λυχνάρι πουθενά.

Καὶ βγῆκε ὁ ἴδιος ὁ βασιλέας νὰ ἰδῇ ἂν ὁ λαὸς τοῦ φυλάγει τὰ λόγια του.

Μὰ ἡ τρεῖς ἀδελφαῖς ποῦ ζοῦσαν μὲ τὸ βελόνι τους, εἶχαν παραγγελιὰ μιανῆς ἀρχοντοπούλας, καὶ ὅπως ἦταν τὸ σπίτι ὑπόγειο, ἀναψαν τὸ λυχνάρι καὶ νυχτέρευαν, καλὴ ὥρα σὰν κ' ἐμᾶς.

Καὶ γιὰ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα, ἐνῶ τὰ μάτια τους ἔσβεναν ἐπάνω στὸ χρυσάφι καὶ στὸ μετάξι, τὰ πειὸ τρελλὰ ὄνειρα χοροπηδοῦσαν στὰ κεφάλια τους.

— Ἐγώ, ἔλεγε ἡ μεγαλείτερη, ἐγώ... ἂν ἦμουν βασίλισσα θὰ ὕφαινα ἓνα χαλί, νὰ χωρέσῃ ὅλο τὸ στράτευμα καὶ νὰ περισσέψῃ.

— Κ' ἐγώ, εἶπε ἡ δεύτερη, κ' ἐγώ ἂν ἦμουν βασίλισσα, θὰ ἐξύμωνα μιὰ πῆτα νὰ φάγῃ καὶ νὰ χορτάσῃ ὅλο τὸ στράτευμα καὶ πάλε νὰ περισσέψῃ.

— Κ' ἐγώ, εἶπε ἡ τρίτη μὲ τῇ λιγερῇ φωνῇ, κ' ἐγὼ ἂν ἤμουν βασίλισσα θὰ ἔφερνα στὸν κόσμον δυὸ παιδιά, τὸ ἓνα νὰ εἶναι ἥλιος καὶ τὸ ἄλλο φεγγάρι. »

Τὰ μικρὰ ἀποκοιμήθησαν καὶ ἡ Κομιτᾶ τὰ πῆρε νὰ τὰ κοιμίση στὰ στρωματάκια των, ἡ Ἀναστασία ἔτρεξε νὰ τὴν βοηθήσῃ, καὶ ἡ Θεοδώρα ἔλεγε, ἐνῶ ὁ κλώστης τῆς γύριζε θεότρελλα σὰν νὰ χόρευε στὸ ἵπποδρόμιον :

— Γιαγιά, κ' ἐγὼ ἂν ἤμουν βασίλισσα, οὔτε θὰ ὕφαινα, οὔτε θὰ ζύμωνα, οὔτε τὸν ἥλιο θὰ μετατόπιζα, μὰ οὔτε τὸ φεγγάρι. Ἐγὼ ἂν ἤμουν βασίλισσα, θὰ βασίλευα. Ἐκεῖ μέσα εἶναι ὅλα καὶ φαίνεις καὶ ζυμώνεις καὶ καταβάζεις τὸν ἥλιο καὶ τὸν αὐγερινό.

Ἡ γερὰ ἔλεγε σιγὰ σιγὰ μιὰ προσευχὴ νυσταγμένη καὶ σὲ λίγο ἔφυγε, καὶ ἔμεινε ὁλομόναχη ἡ Θεοδώρα.

Ἀφῆκε τὸν κλώστη νὰ ἡσυχάσῃ καὶ σταυροκοπήθηκε· φίλησε τὸ φυλακτό τῆς ποῦ τὸ ἔφερε ἀπ' τῇ Συρίᾳ καὶ ἡ πεντάμορφη ξέσπασε σὲ δάκρυα καὶ σὲ λυγμούς.

— Naί, τὸ μοναστήρι ! Ἐκεῖνο εἶναι ἡ σωτηρία μου, τὸ μοναστήρι. Σὲ ποιά κολυμβήθρα νὰ βαπτισθῶ γιὰ νὰ ξεπλυνθῶ ἀπ' ὅλη τὴν ντροπὴ, ποῦ βουτήχθηκα τόσα χρόνια τώρα ;

Ξεκρέμασε τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἔβρεξε μὲ τὰ δάκρυά της καὶ τὴν σκούπισε μὲ τὰ μετὰξίνα καστανὰ μαλλιά της. Ἔζωσε πειὸ σφικτὰ τὴν τρίχινη ζώνη της καὶ ἀκούμπησε τὸ βαρὺ κεφάλι της στὰ δυὸ τῆς χέρια.

— Καὶ ὁ Ἰουστινιανός, σὰν τοὺς ἄλλους, θέλει νὰ μὲ ὑψώσῃ, λίγο νὰ διασκεδάσῃ, νὰ μὲ βαρεθῇ καὶ ὕστερα νὰ μὲ πετάξῃ σὲ βαθύτερο βάραθρο. Αὐτό, ὅχι· δὲν θὰ γείνῃ. Ξεμολογήθηκα καὶ κοινώνησα στὴν Ἀλεξάνδρεια· τὴν ἔννοιωσα τὴ θεία χάρι μέσα μου. Ἡ τὸ μοναστήρι, ἡ τὰ στεφάνια τοῦ γάμου.

Τὰ μάτια τῆς ἄστραψαν. Δὲν ἦταν γάμος συνειθισμένος. Ὁ διάδοχος τοῦ μεγαλειτέρου θρόνου τοῦ κόσμου. Μὰ ἂν τὴν ἀγαπᾷ ; ἂν τὰ δάκρυα ποῦ χύνει στὴν ποδιά τῆς Ἀντωνίας εἶναι ἀληθινά . . . τότε . . . γιατί τάχα ; ποιά εἶναι ἡ βασίλισσα ποῦ κάθεται στὸ θρόνο ; Χὰ χά ! . . .

Ἀντήχησε τὸ φτωχόσπιτο ἀπ' τὰ γέλια τῆς, καὶ τὸ εἰκονισματάκι τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸν κλώστη χόρευαν ἐπάνω στὸ τραπέζι.

— Ἡ Εὐφημία, ἡ χωριάτισσα ποῦ ὅταν ὁ παπᾶς τὴ θυμιάζει δὲν ξέρεي νὰ λυγίσῃ τὸ ἀλύγιστο κορμί της ; . . χά ! . . χά ! . . χά ! . . χά ! . . Καὶ τί καλὸ ἔκαμε ἡ Εὐφημία στὸν τόπο ; τί ἤξερε νὰ κάμῃ ;

— Ἐγὼ ἂν ἀναίβω στὸ θρόνο, τὸ εἶπα καὶ στὴ γιαγιά, ξέρω τί θὰ κάμω. Δὲν εἶναι ποτῆρι ποῦ δὲν τὸ ἤπια· δὲν εἶναι δυστυχία ποῦ νὰ μὴν τὴν γνώρισα· δὲν εἶνε ντροπὴ, ποῦ νὰ μὴ μὲ περέχυσε μὲ τὸν πάγο ἢ μὲ τὴ φωτιά της· καὶ ἂν γείνω βασίλισσα, θὰ ξέρω τί νὰ κάμω. Παθῶς καὶ γιατρούς. Ὁ Ἰουστινιανός, αὐτὸς ὁ χαριτωμένος διάδοχος, στὰ χέρια τὰ δικά μου. . . .

— Τώρα θὰ μοῦ τὸν φέρῃ ἡ Ἀντωνίνα, ἡ φίλη μου, ἡ ἀδελφή μου. Μὰ θὰ μιλήσω ξάστερα. ὅχι πειὰ ἁμαρτία, ὅχι μοναστήρι ἢ ... θρόνος.

— Λές, πῶς μ' ἀγαπᾷ ;

— Σὲ λατρεύει.

— Δὲν θέλω πειὰ νὰ μ' ἀγαπᾶν, ξεφωνίζει καὶ κλαίει. Ἡ ἀγάπη μὲ βούτηξε στὴν ἀτιμία καὶ στὴ ντροπὴ, δὲν θέλω πειὰ ἀγάπη! Μὲ τὸ ἅγιό της ὄνομα ἐντύθηκαν τόσοι παράνομοι.

Θέλω κάποιον νὰ μὲ μισηῖ τώρα, κάποιον νὰ μὲ καταφρονῇ, γιὰ νὰ ξέρω τί μ' ἔκαμαν τῆς ἀνίερης ἀγάπης τὰ βρώμικα φιλήματα.

Ἀφήστε με νὰ μπῶ στὸ μοναστήρι, ἀφήστε με. Πέθαναν τὰ περασμένα, ξεμολογήθηκα στὴν Αἴγυπτο καὶ μὲ συχώρεσαν καὶ κοινώνησα.

Θὰ κλεισθῶ στὸ μοναστήρι νὰ ἡσυχάσω, νὰ ξεκουράσω τὸ κουρασμένο μου κορμὶ καὶ τὴν ἁμαρτωλὴ ψυχὴ μου.

Τελείωσε· ἄς μὲ κάμουν τὴν χάρι νὰ μὲ ξεχάσουν.

Ἡ Ἀντωνίνα γύρισε τρομαγμένη στὴν ἐξώθυρα· ἀκούονταν ἀναφυλλητό!! Τὴν ἀνοίξε καὶ μπῆκε ὁ Ἰουστινιανός, χλωμὸς καὶ συμμαζεμένος.

Ἡ Θεοδώρα ἔκρυψε τὸ πρόσωπο στὰ χέρια της καὶ δὲν ἐσάλεψε.

— Θεοδώρα, τ' ἀποφάσιες ; Θὰ κλείσῃς τὴ χρυσὴ σου νηότῃ στὸ μοναστήρι ; κ' ἐγώ ; ἐγὼ τί θὰ γείνω ; Μπαίνεις στὸ μοναστήρι φορεμένη ἓνα νέο ἐγκλημα. φονιάς ἄπονος θὰ μπῆς στὸ μοναστήρι. Ἐλα, Θεοδώρα μου, ἔλα· ἐκεῖ στὰ ἱερεῖα σὲ περιμένει χρυσὸ παλατάκι, νὰ ζήσῃς βασίλισσα, καὶ μιὰ καρδιά ποῦ χτυπᾷ γιὰ σένα μόνο.

Ἡ Θεοδώρα ἄρπαξε τὸ εἰκόνισμα, τὸ φίλησε σὰν τρελλὴ καὶ εἶπε μὲ φωνὴ ἄγρια :

— Χριστέ μου καὶ Κύριέ μου, σῶσε τὴν δούλην σου. Πάλε θέλουν στὴν ἀτιμία νὰ μὲ σύρουν. Ἐμένα ποῦ γύρεψα τὴ συχώρεσί σου καὶ σὲ ὑποσχέθηκα μετάνοια. Πάλε τὸ κορμὶ αὐτό, τὸ θέλουν γιὰ μιὰ στιγμή οἱ δυνατοὶ τῆς γῆς, γιὰ νὰ τὸ πετάξουν κατόπι στοὺς δρόμους καὶ στοὺς ἵπποδρόμους. Σῶσέ με, Κύριέ μου.

Ἐρρίφθηκε κατὰ γῆς ἡ Θεοδώρα κ' ἔκλαιε κ' ἐσφιγγε στὰ στήθη της τὸ Εἰκόνισμα τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν πλησίασε· χაΐδεψε τὰ καστανὰ μετάξινα μαλλιά της, ποῦ τὴν περεχοῦσαν σὰν κύματα, καὶ εἶπε :

— Θεοδώρα, μ' ἀκοῦς ; Τί φοβᾶσαι ;

— Τὴν ἁμαρτία.

— Θεοδώρα, σήκωσε τὸ κεφάλι σου. Θαρρεῖς, πῶς μόνον στὸ μοναστήρι ζῇ κανεὶς ζωὴ ἀναμάρτητη ;

— Μιὰ κόρη σὰν ἐμένα μόνον ἔχει.

— Ὅχι παντοῦ. Καὶ ἂν ἐγὼ σὲ δώσω τὸ ὄνομά μου ;

— Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ γείνη. Δὲν θὰ μπορέσης νὰ ξεχάσης.

— Γιατί τάχα, ἀφοῦ ἐγὼ σ' ἀγαπῶ ; Καὶ αὐτὴ ἡ φρίκη ποῦ νοιώθεις γιὰ τὸ κακό, δὲν εἶναι ἡ ἀσφάλεια διὰ τὸ μέλλον μας ; Δὸς μου τὸ Χριστό σου νὰ τὸν φιλήσω κ' ἐγώ.

Ἡ Θεοδώρα τοῦ ἔδωκε τὸ εἰκόνισμα σεμνὴ καὶ ντροπαλὴ καὶ ἐκείνος τὸ φίλησε καὶ ὠρχίσθηκε. Τὸ ἔδωκε τὸ εἰκόνισμα καὶ στὴν Ἀντωνίνα· κ' ἐκείνη, ἐνῶ τὸ φιλοῦσε, εἶπε σιγά :

— Μιὰ μέρα νὰ μὴ ξεχάσης πῶς ἐγὼ σοῦ τὸν ἔφερα.

— Δὲν θὰ τὸ ξεχάσω.

— Καὶ τώρα, τὰ ἄστρα βασιλεύουν, ἅς χωρισθοῦμε.

— Ἄς χωρισθοῦμε τώρα, γιὰ νὰ μὴ χωρισθοῦμε ἀπὸ αὐριο ποτέ. Καλὴ νύκτα.

Ἡ Ἀντωνίνα τραβήξε μὲ κόπο τὸν Ἰουστινιανὸ καὶ ἔφυγαν, ἐνῶ ἡ Θεοδώρα πλησίασε στὸ καθρέπτη καὶ εἶπε :

— Τί εὐμορφα θὰ μοῦ πρέπη τὸ στέμμα ! Εἶνε ἡ πρώτη φορὰ, ποῦ ἔπαιξα τόσῳ καλὰ τὸ μέρος μου, καὶ κανένας δὲν μ' ἐχειροκρότησε· ἅς χειροκροτηθῶ.

Καὶ ἡ Θεοδώρα ἐχειροκρότησε τόσῳ δυνατά, ὥστε ἔτρεξαν τρομαγμέναις ἡ Ἀναστασία καὶ ἡ Κομιτᾶ. Ἡ γρηῃ ἐκούφιζε καὶ δὲν ἄκουσε.

— Τί ἔπαθες ; εἶπαν τρομαγμέναις.

Ἐκείνη πῆρε ὕφος βασιλικό :

— Χαιρετίστε τὴν μέλλουσαν Αὐγούσταν.

— Ὁ Ἰουστινιανός ;

— Μὲ νυμφεύεται αὐρίον.

Αἱ δύο ἀδελφαὶ τὴν ἐχαιρέτισαν μὲ σεβασμόν.

— Σᾶς χειροτονῶ σὲ λίγο ζωστής.

— Ὁ Θεὸς σώζοι τὴν βασίλισσαν !

Ὁ κλώστης ἀκουμπισμένος ἐπάνω στὸ εἰκόνισμα ἔβλεπε μὲ ἀπορία.

Δεῖριος τοῦ 1905.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Εἰς κάποιον παπᾶν λαθρόχειρα . . .

ΠΑΣ μὲ τὸ Εὐαγγέλιο ὅπου ῥητῶς κελεύει :

— « μὴ γνώτω ἡ ἀριστερὰ τί πράττει ἡ δεξιὰ σου ».

γι' αὐτὸ ἡ καϋμένη ἡ παπαδιά ποτὲ δὲν ὑποπιτεύει

πῶς εἶν' ἄλλοῦ τὰ ῥάσα σου κι' ἄλλοῦ . . . τὰ θαύματά σου ! . .

ΣΑΤΑΝΑΣ